

територіальних громад та обґрунтуванні моделей фінансової підтримки диджиталізації малого і середнього бізнесу в межах стратегій повоєнного відновлення

Перелік використаних джерел:

1. Лупак Р. Цифрова трансформація індустрії гостинності: аспекти розвитку туризму та готельного бізнесу на регіональному рівні. *Підприємництво та інновації*. 2025. Вип. 38. С. 73–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/38.11>

2. Сусідко В., Гуштан Т., Каганець-Гаврилко Л., Вакула І. Сучасні інформаційні системи в готельно-ресторанному бізнесі. *Академічні візії*. 2025. Вип. 41. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15306137>

3. Трансформація моделей управління готельно-ресторанними підприємствами України. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/792> (дата звернення: 27.05.2026).

4. Фостолович В. РауKit як інструмент цифрової трансформації в управлінні бізнесом у сфері HoReCa. *Економіка. Управління. Інновації*. 2025. Випуск № 2 (37). DOI: [https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-20252\(37\)-16](https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-20252(37)-16) CRM-система для кафе або ресторану: як підвищити рівень повернення гостей. URL: <https://ua.restasystem.com/crm-systema-dlya-restoranu-yak-pidvyshhyty-riven-povernennya-gostej/> (дата звернення: 20.05.2026).

УДК 339.9

Павлова Марія

доктор філософії з економіки

викладач кафедри економіки та цифрового бізнесу

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,

м. Миколаїв, Україна

ДЕГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЧИ ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: НОВІ МОДЕЛІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІСЛЯ 2022 РОКУ

Анотація. У тезах досліджується трансформація глобалізаційних процесів у сучасній світовій економіці під впливом геополітичних, економічних та технологічних змін після 2022 року. Проаналізовано ключові тенденції деглобалізації, регіоналізації та формування нових моделей міжнародної економічної взаємодії. Розглянуто вплив санкційної політики, фрагментації глобальних ринків та розвитку цифрових технологій на архітектуру сучасної міжнародної торгівлі й інвестицій. Обґрунтовано, що сучасні процеси слід розглядати не як відмову від глобалізації, а як її якісну трансформацію у напрямі формування багатопольної гео економічної системи.

Ключові слова: глобалізація, деглобалізація, регіоналізація, міжнародна економіка, гео економіка, глобальні ланцюги вартості, решоринг.

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глибокими трансформаційними процесами, які різко посилилися після 2022 року внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну, наростання геополітичної нестабільності, порушення глобальних ланцюгів створення вартості та прискорення економічного протекціонізму. Ці події стали потужним каталізатором, що прискорив раніше намічені тенденції до фрагментації глобальних ринків, які спостерігались ще в умовах торговельних воєн між США та Китаєм (2018–2020) та пандемії COVID-19.

Центральним у наукових та практичних дискусіях стає питання: чи є ці зміни проявом деглобалізації як повернення до економічного протекціонізму та замкнутості, чи ми

спостерігаємо якісно новий етап розвитку глобалізації, що характеризується переформатуванням архітектури міжнародних економічних відносин. Відповідь на це питання має принципове значення для вироблення стратегій розвитку як окремих країн, так і міжнародних економічних організацій.

Деглобалізація традиційно розглядається в науковій літературі як процес зниження рівня міжнародної економічної інтеграції, скорочення обсягів міжнародної торгівлі та прямих іноземних інвестицій, а також посилення ролі національних держав у регулюванні економіки [1]. Класичними ознаками таких процесів є переорієнтація виробництва на внутрішні ринки, запровадження торговельних бар'єрів, санкцій та фрагментація світових ринків капіталу й технологій.

Дослідники МВФ та СОТ фіксують суперечливість сучасних процесів: незважаючи на посилення протекціонізму, загальний обсяг світової торгівлі товарами та послугами продовжував зростати у 2023-2024 роках, хоча й зі зміною географічної структури [2]. Це свідчить про те, що радикальна деглобалізація не відбувається - натомість відбувається перерозподіл торговельних і інвестиційних потоків.

Більш адекватним є підхід, відповідно до якого сучасні зміни слід трактувати як «глобалізацію 3.0» або «геоекономічну фрагментацію» - перехід від ліберальної моделі відкритої глобальної економіки до більш складної та суперечливої системи, що поєднує елементи регіоналізації, цифровізації, технологічного декаплінгу та геоекономічної конкуренції [3].

Першою ключовою тенденцією є регіоналізація економічних зв'язків, що проявляється у посиленні ролі регіональних інтеграційних об'єднань та формуванні «економічних блоків». Розширення АСЕАН, зміцнення економічного співробітництва в рамках РСЕР, поглиблення інтеграції в рамках ЄС та активізація африканських регіональних ініціатив свідчать про зростання значення регіонального виміру в міжнародних економічних відносинах. Це дозволяє країнам зменшувати залежність від глобальних ризиків та підвищувати стійкість власних економічних систем.

Другою важливою тенденцією є трансформація глобальних ланцюгів створення вартості. Під впливом санкційного тиску, геополітичних ризиків та прагнення до підвищення економічної безпеки компанії все частіше застосовують стратегії *reshoring* (повернення виробництва на батьківщину), *nearshoring* (перенесення виробництва у близькі за географією та культурою країни) та *friend-shoring* (орієнтація на союзницькі держави). За оцінками McKinsey Global Institute, до 2025 року понад 25% глобальних ланцюгів постачання зазнали суттєвої реструктуризації [4]. Особливо виразно ця тенденція проявляється у секторах напівпровідників, фармацевтики та стратегічних сировинних товарів.

Третьою тенденцією є технологічний декаплінг між провідними геоекономічними блоками. Обмеження у сфері експорту передових напівпровідників та технологій штучного інтелекту, запроваджені США щодо Китаю у 2022-2024 роках, поклали початок формуванню паралельних технологічних екосистем. Це несе в собі ризики виникнення так званого «технологічного залізного спустошення», що матиме довгострокові наслідки для глобальної інноваційної системи [5].

Четвертою тенденцією є цифрова трансформація міжнародної торгівлі. Цифрові платформи, транскордонна електронна комерція та обіг даних стають новими «магістралями» глобалізації. За даними ЮНКТАД, обсяг глобальної цифрової торгівлі послугами перевищив 3,5 трлн дол. США у 2023 році і продовжує зростати [6]. Парадоксально, але саме цифровізація утримує глобальну економіку від повної фрагментації, забезпечуючи нові форми взаємозалежності.

П'ятою тенденцією є посилення ролі держав у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності через призму концепції «економічної безпеки». Промислова політика переживає справжній ренесанс: американський «Inflation Reduction Act» (2022), «CHIPS and Science Act» (2022), Закон ЄС про промисловий нульовий викид (2023) є яскравими прикладами повернення держав до активного формування конкурентних переваг у стратегічних галузях.

Для України трансформація глобалізації має подвійне значення. З одного боку, геополітична переорієнтація Заходу на зниження залежності від авторитарних держав відкриває можливості для поглиблення інтеграції України в ланцюги вартості ЄС, залучення інвестицій у рамках «friend-shoring» та прискорення євроінтеграційного процесу. Підписання угод про гарантії безпеки з провідними державами G7 та перспектива членства в ЄС формують нову гео економічну реальність для України.

З іншого боку, реструктуризація глобальної торгівлі та енергетичних ринків, зростання вартості фінансування та конкуренція за іноземні інвестиції ускладнюють повосне відновлення. Успіх інтеграції України в нову модель глобалізації залежатиме від швидкості інституційних реформ, розвитку цифрової інфраструктури та здатності підприємств адаптуватися до нових вимог глобальних ланцюгів постачання.

Аналіз сучасних тенденцій дозволяє зробити висновок, що після 2022 року глобалізація зазнає суттєвих якісних змін, які не є простою деглобалізацією. Відбувається формування нової, більш фрагментованої, але водночас цифрово пов'язаної архітектури міжнародних економічних відносин, яку можна охарактеризувати як «гео економічну глобалізацію».

Ключовими рисами нової моделі є: домінування логіки економічної безпеки над логікою економічної ефективності; посилення регіоналізації при збереженні глобальних зв'язків у цифровому просторі; трансформація ланцюгів вартості в напрямі стійкості та диверсифікації; технологічний декаплінг між провідними гео економічними блоками; повернення активної промислової політики держави.

У таких умовах країни повинні адаптувати свої стратегії розвитку, поєднуючи інтеграцію у світову економіку з посиленням внутрішньої економічної стійкості, диверсифікацією партнерств та прискореним розвитком цифрових компетенцій. Для України це означає необхідність максимально використати «вікно можливостей», що відкривається в рамках євроінтеграції та реструктуризації глобальних ланцюгів постачання.

Перелік використаних джерел:

1. Rodrik D. The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy. New York : W. W. Norton & Company, 2011. 368 p.
2. International Monetary Fund. World Economic Outlook: Navigating Global Divergences. Washington, DC : IMF, 2023. 195 p. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023> (дата звернення: 11.05.2026).
3. Farrell H., Newman A. Weaponized Interdependence: How Global Economic Networks Shape State Coercion. International Security. 2019. Vol. 44, № 1. P. 42–79. DOI: https://doi.org/10.1162/isec_a_00351.
4. McKinsey Global Institute. Geopolitics and the Geometry of Global Trade. New York : McKinsey & Company, 2024. 112 p. URL: <https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/geopolitics-and-the-geometry-of-global-trade> (дата звернення: 11.05.2026).
5. Antràs P. De-Globalisation? Global Value Chains in the Post-COVID-19 Age. National Bureau of Economic Research Working Paper. 2020. № 28115. URL: <https://www.nber.org/papers/w28115> (дата звернення: 11.05.2025).
6. UNCTAD. Digital Economy Report 2024: Shaping an Equitable Digital Future. Geneva : United Nations, 2024. 210 p. URL: <https://unctad.org/publication/digital-economy-report-2024> (дата звернення: 11.05.2026).
7. Кібальник, Л., & Черкащенко, А. (2025). ФРАГМЕНТАЦІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ. Економіка та суспільство, (81). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-35>
8. Кравчук Н. Я. Деглобалізація як виклик для країн з відкритою економікою. Міжнародна економічна політика. 2023. № 2 (39). С. 28–49.

9. World Trade Organization. World Trade Report 2023: Re-Globalization for secure, inclusive and sustainable future: WTO, 2023. 230 p. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr23_e/wtr23_e.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

УДК 004.5:339.138

Петрик О.
студентка групи СНм-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНТЕРФЕЙСІВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Стрімкий розвиток електронної комерції змінює підходи до організації бізнес-процесів і взаємодії компаній із клієнтами. Сьогодні користувач оцінює не лише товар чи послугу, а й швидкість роботи сайту, зручність навігації, адаптацію під мобільні пристрої та простоту оформлення замовлення. У таких умовах UI/UX дизайн стає не елементом візуального оформлення, а стратегічним інструментом підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Питання цифровізації бізнесу та оптимізації електронної комерції активно досліджуються у працях сучасних науковців і профільних UX-виданнях. Водночас недостатньо уваги приділяється впливу трансформації інтерфейсів на економічну ефективність підприємств, зокрема в контексті мобільних технологій, персоналізації та цифрової доступності.

Метою роботи є дослідження впливу сучасних UI/UX рішень на ефективність бізнес-процесів і конкурентоспроможність підприємств у сфері електронної комерції.

Одним із головних трендів сучасного UI/UX дизайну є мобільна оптимізація. За статистикою, більшість покупок в онлайн-магазинах здійснюється саме зі смартфонів. Через це компанії переходять від класичних вебсайтів до Progressive Web Apps (PWA) та мобільних застосунків. Наприклад, після впровадження PWA платформа AliExpress збільшила конверсію мобільних користувачів більш ніж у два рази. Швидкість завантаження сторінок напряму впливає на поведінку користувача: навіть затримка в одну секунду може суттєво знизити рівень продажів.

Сучасний розвиток електронної комерції супроводжується посиленням конкуренції між онлайн-платформами, що стимулює компанії вдосконалювати користувацький досвід та впроваджувати персоналізовані інтерфейси. Як зазначає В. Гвоздицький, конкуренція в e-commerce змушує онлайн-платформи забезпечувати користувачам більш персоналізований досвід, що сприяє підвищенню ефективності торгівлі, рівня конверсії та оптимізації маркетингових витрат. Крім того, зростання ролі мобільної комерції та цифрових технологій формує нові вимоги до швидкості, адаптивності та функціональності інтерфейсів електронної комерції.

Сучасні компанії активно впроваджують інноваційні UI/UX рішення для покращення взаємодії з користувачами та підвищення ефективності бізнес-процесів (див. табл. 1).